

Wyrok z dnia 23 marca 1999 r.

II UKN 534/98

Świadczenie pieniężne za wykrycie fałszywych banknotów lub dokumentów związanych z obrotem pieniężnym stanowi dochód pracownika banku uwzględniany przy wymiarze składki na ubezpieczenie społeczne.

Przewodniczący: SSN Maria Mańkowska (sprawozdawca), Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 23 marca 1999 r. sprawy z wniosku Banku [...] S.A. Oddziału w K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o składki na ubezpieczenie społeczne, na skutek kasacji organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 kwietnia 1998 r. [...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 20 lipca 1998 r. [...] w ten sposób, że oddalił odwołanie Banku [...] S.A. Oddziału w K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K. z dnia 26 lutego 1997 r. i 7 marca 1997 r.

U z a s a d n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w K. decyzją z dnia 7 marca 1997 r. zobowiązał Bank S.A. [...] w K. do zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne od wypłaconych pracownikom nagród za wykrycie fałszerstw banknotów i dokumentów w kwocie 5.249,89 zł z odsetkami.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie po rozpoznaniu odwołania Banku wyrokiem z dnia 30 lipca 1997 r. zmienił powyższą decyzję organu rentowego i uznał, że nagrody te nie podlegają „oskładkowaniu”, ponieważ nie stanowią dochodu z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, gdyż mogą je uzyskać także osoby nie będące pracownikami Banku.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 29 kwietnia 1998 r. oddalił apelację organu rentowego i podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że nagrody za

wykrycie fałszywych znaków pieniężnych i ujawnienie fałszerstw dokumentów związanych z obrotem pieniężnym nie są wypłacane dlatego, że pracownicy szczególnie dobrze wykonali obowiązki wynikające ze stosunku pracy, lecz jako odpłata za spełnienie obywatelskiego obowiązku, leżącego tak w interesie Banku, jak i budżetu Państwa. Sporne nagrody nie stanowią zatem dochodu pracownika z tytułu pracy w ramach stosunku pracy, nie podlegają więc składce na ubezpieczenie społeczne na podstawie § 7 ust. 1 zdanie 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednolity tekst : Dz.U. z 1993 r. Nr 68, poz.330 ze zm.).

Pełnomocnik pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniósł kasację od powyższego wyroku, zarzucając naruszenie § 7 ust.1 pkt 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. przez przyjęcie, że nagroda wypłacona pracownikom Banku nie jest dochodem pracowniczym, lecz nagrodą o szczególnym charakterze wyłączoną z wymiaru składki. Tak samo nie jest trafny pogląd, iż wypłata nagrody za wykrycie fałszyfikatu wykracza poza pojęcie ekwiwalentu za pracę świadczoną Bankowi przez kasjera lub liczkarkę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona. Stosownie do § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednolity tekst : Dz.U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowi dochód w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem nagród okolicznościowych (pkt 7) i nagród o charakterze szczególnym, przewidzianych w punkcie 16 tego przepisu. Zarządzeniem [...] Prezesa Banku [...] S.A. w K. z dnia 4 września 1990 r. [...] ustanowiona została dla pracowników Banku nagroda za wykrycie fałszywych znaków pieniężnych krajowych i zagranicznych, w tym także banknotów preparowanych w celach przestępczych oraz za ujawnienie fałszerstw dokumentów związanych z obrotem pieniężnym. Wysokość tej nagrody, jak i zasady jej przyznawania zostały dokładnie określi-

ne w § 2 do 6 tego zarządzenia. Oznacza to, iż omawiane świadczenie na rzecz pracownika, chociaż nazwane "nagrodą", jest de facto premią należną pracownikowi, której wypłaty może dochodzić od pracodawcy, jeżeli spełni warunki opisane w omawianym zarządzeniu Prezesa Banku. Charakteru tego świadczenia nie zmienia postanowienie § 7 zarządzenia, że w szczególnych przypadkach Prezes Banku może przyznać nagrodę osobie nie będącej pracownikiem Banku, która w istotny sposób przyczyniła się do wykrycia lub zatrzymania fałszerza znaków pieniężnych lub dokumentów związanych z obrotem pieniężnym. Jest to bowiem świadczenie dla osób nie związanych stosunkiem pracy z Bankiem. Natomiast pracownik Banku, co przewidują przepisy zarządzenia Prezesa Banku, który wykonując pracę w ramach stosunku pracy wykryje fałszywe pieniądze lub dokumenty związane z obrotem pieniężnym, ma z tych tytułów prawo do świadczenia pieniężnego. Okoliczność, iż wykrycie tych fałszerstw zależy w dużej mierze od przypadku i nie jest normalnym zjawiskiem związanym z wykonywaniem codziennych obowiązków pracowników Banku nie decyduje o charakterze przyznawanego za to świadczenia dla pracowników Banku. Nie jest to świadczenie uznaniowe (nagroda), skoro zostało ściśle unormowane przepisami zarówno co do wysokości, jak i zasad jego przyznawania. Jeżeli zatem pracownik Banku spełni warunki zarządzenia Prezesa ma prawo do świadczenia pieniężnego, które jest premią za wykrycie fałszywych banknotów lub dokumentów i stanowi dochód pracowniczy podlegający wymiarowi składki. W takich okolicznościach nie ma bowiem zastosowania żaden z przepisów § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r., który zwalnia od zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne.

Z tych wszystkich względów i na podstawie art. 393¹⁵ KPC Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====